13-a JARO, N-o 450. MONATA ESPERANTO-GAZETO 25. FEBRUARO 1937

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO, ADMINISTREJO K SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO: 67, avenue Gambetta, Paris-20
Poŝtĉekaj kontoj je nomo de SAT-Paris: Bruxelles n-o 350 189, S'Gravenhage n-o 211 533 Kopenhago n-o 4 986, Paris n-o 1234 22. Stokholmo n-o 74 153, Wien n-o D-109 068, Zagreb n-o 41 448, Zürich n-o VIII-200 49. Alilande oni pagu per poŝtmandato je nomo de SAT., bonvalutaj devizoj en rekom. letero aŭ bankĉeko je nomo de « Bannier ».

La starigo de SAT-korespondoficejo

Jam de longaj jaroj, eĉ de la ekzisto de nia movado, — oni povas diri sen troigo —, eĥas en niaj oreloj la plendoj pri malbone funkcianta interkorespondado. Tiaj plendoj cetere ne nur trafas la redaktoron de l'SAT-organoj, sed same ankaŭ aliajn gazetojn, kiuj havas konstantan korespond-rubrikon. Oni provis jam, per diversaj rimedoj kiel ekz. « nigraj listoj » kun la nomoj de l'kulpuloj, forigi tiujn mankojn, garantii pli bonan funkciadon de la interkoresponda servo. Tamen neniu rimedo liveris vere kontentigan rezulton.

Estas tamen necese trovi **pozitivan** rimedon, kiu plibonigus la korespondlaboron k levus ĝin sur pli altan nivelon. Ni do pristudis serioze kun la K-do, kiu ofertis siajn laboremon k kapablon, sian sperton sur tiu kampo, la eblojn pli laŭcele **organizi** la korespondservon inter **individuoj**.

Ni konas la malfacilaĵojn, kiujn ni devas alfronti. Ili kuŝas precipe en tiu fakto, ke nia movado ne egalpaŝe disvolviĝis en la diversaj landoj. En iuj landoj estas troo da korespondemuloj (ekz. en Nederlando) kompare kun la korespond-ofertoj el aliaj landoj. Ni scias, ke estas ege malfacile havigi ĉiam la deziratan korespondanton, k precipe, havigi tian en ekstereŭropaj regionoj.

Tamen ni volas entrepreni la starigon de la korespond-oficejo, kun celo interligi kiel eble plej kontentige la korespondemajn Gek-dojn, tiujn, kiuj sincere deziras korespondi kun alilandaj gelaboristoj esperantistaj k serĉadas unu la alian ne posedante la interligilon, kiu kontaktigu ilin.

SAT zorgos de nun pri la individua interligo, dank' al la sindispono de ĝia komisiito, SAT-ano n-ro 19.507, kies kompleta adreso estas jena:

K-do J. LENORMAND,
Rue Jules-Ferry, VITRY-aux-LOGES
(Loiret), Francio.

Al tiu K-do ĉiu **laborista** esperantist-(in)o deziranta korespondi kun alilanda K-d(in)o bonvolu sendi:

1) du respond-kuponojn;

2) la sekvantan slipon (aŭ skribaĵon aranĝitan laŭ la **sama modelo**, por faciligi la laboron de l'Peranto!), kiun oni plenigu:

... ...

Slipo N° ......

SAT-KORESPONDOFICEJO

Nomo .... Antaŭnomo ....
Aĝo .... Metio ....
Adreso ....
deziras korespondadi kun
...... ĝis ...... jara Kamarado aŭ Kamaradino (forstreku la senutilan) kies metio estas, laŭeble ...., aŭ ....

... ...

(Bonvole indiku ankaŭ, ĉu vi estas membro de SAT? Ĉu abonanto al « Senn. Revuo »?)

K-do Lenormand, ricevinte la slipon, kiel eble plej rapide interrilatigos la petantojn.

***

La deziro je interkontaktiĝo inter la lab. esperantistoj estas multe pli granda, ol oni iafoje volas konsideri. En la SAT-administrejo ni spertas tion pli forte eble, ol la K-daro en la mondo. Tio montriĝas ja ne nur en la emo koresponde interligiĝi, sed ankaŭ en la deziro ricevadi niajn gazetojn.

Ni ne bezonas insisti pri la fakto, ke ankoraŭ hodiaŭ iuj K-doj loĝantaj en faŝistaj landoj akceptas la riskojn k eltrovas ĉiujn eblajn rimedojn por havigi al si, malgraŭ ĉio, la SAT-eldonaĵojn.

Ni spertas ion similan denove hodiaŭ rilate Hispanion en militostato. Malfeliĉe, ni devas escepti parton el niaj tieaj K-doj nome tiujn, kiuj loĝas en Zaragozo, Logrono, aŭ alie sur faŝiste okupita teritorio. Sed, kio koncernas la ceterajn, — ili skribis al ni tre multnombre, malgraŭ la nuna eksterordinara vivo, spite la penigajn kondiĉojn, por peti daŭrigon de sia membreco, de siaj abonoj. Ili esprimis siajn timojn, siajn bedaŭrosentojn, konstatante, ke transpago de kotizomono el Hispanio ne eblas en la nuna tempo; ili montris tiel sian senton de fidelo k ligiteco al sia asocio k al ties anoj eksterhispaniaj. Feliĉe, pro aranĝo kun « Popola Fronto », tamen estas eble ankaŭ plue priservi la hispaniajn Gek-dojn, kiuj deziras k havas la eblon ricevi niajn organojn (1).

Tiu nova sperto plifirmigas nin en la konvinko, ke ni ne laboras vane sur la sennacieca bazo k ne vane kulturas sennaciecan spiritostaton. Kaj se en la nuna tempo SAT devas apogi sin esence nur sur la anaro el kelkaj landoj kun demokratia regsistemo tio ja ne signifas, ke ĉiam tiuj samaj landoj restos la ĉefaj, preskaŭ solaj kolonoj de la konstruo.

Jam depost dek sep jaroj de SAT-vivo multaj ŝanĝoj okazis. Dum longa tempo Germanio estis la ĉefa kolono por la SAT-konstruo, en iuj jaroj Sovetio akiris la unuan lokon. Hodiaŭ Nederlando marŝas ĉe la pinto. Eble morgaŭ estos Hispanio aŭ Meksikio. Guste en tio kuŝas la grava signifo de nia tutmonda organizo. Nia evoluo ne estas ligita al iu difinita teritorio. Influate, sed ne vivnecese dependante de la politikaj transformiĝoj en la diversaj ŝtatoj, SAT trapasas la alternajn periodojn de la historio, ĉar ĝi havas plenan movliberon dank' al sia universaleco. Ĝi eltenis jam multajn gravajn batojn, el kiuj sendube la plej grava estis la fermo de l'sovetia teritorio antaŭ ĝiaj eldonaĵoj. Ĝi transvivis ankaŭ la forpeliĝon el Germanio, en 1933, kvankam tie ĝi havis tre kompaktan reton da anoj, krome la administran centron. En ĝia sennacieco kuŝas ĝia movlibero.

La sennacieca kultura programo de SAT ne estas io preta, io fiksita jam en formuloj aŭ reguloj, sed ĝi konturiĝas iom post iom pli konkrete tra la spertoplenaj jaroj. Ĉi tiu spirito estas ĝismorta malamiko de l'ortodokso. Ĝi estas la ofendanto al tiuj, kiuj opinias aŭ ŝajnigas opinii posedi la veran veron, ĉu ili nomas sin kristanoj aŭ islamanoj, faŝistoj aŭ komunistoj.

---

(1) Delikata tasko atendas niajn K-dojn el Hispanio en la esperebla baldaŭa post-civilmilita periodo; tio estas la konstruado de nova socio ekonomie k kulture pli perfekta, pli proksima al la socialisma idealo. Ĉar pri tio ja certe temas, estimataj K-doj de la « Popola Fronto », k ne estu kovrata tiu celo sub nebulaj frazoj pri « konservo de l'sendependeco de la lando ».

POLIAJ K-DOJ nenion plu transpagu al la adreso de la indikita landa peranto, kiu estis devigita subite ellandiĝi. Pagu rekte per mandato aŭ atendu indikon de nova adreso!

ESPERANTO

17a KONGRESO DE SAT

1-7 AŬGUSTO 1937

EN ROTERDAMO NEDERLANDO

Adreso de la OKK : *por mono* : K-do A.v.d. Pols, Hortensiastraat 17a — Rotterdam Zuid. Poŝtĝiro Nro : 275837.

Por ĉio alia : K-do C. van Essen-Westerbeekstraat 57, Rotterdam Zuid.

2a Komuniko

LOĜEJO: Ĉiu aliĝanto, kiu deziras ke la OKK zorgu pri loĝejo, nepre sciigu tion sur la aliĝilo. Se oni ne mencias ion, ni konkludas, ke ni ne bezonas aranĝi loĝadon por la aliĝinto.

Atentu: Se oni deziras loĝi en hotelo, oni indiku sub «Rimarkoj»: «HOTELO».

Se oni deziras loĝi ĉe Gek-doj k por la manĝajo povas pagi malgrandan sumon (maksimume 5 guldenojn por la tuta semajno), oni indiku: « Ĉe Gek-doj, kompense ». Se oni tute ne povas elspezi iom por la loĝado oni menciu nur: « SENPAGE ».

Se oni kunprenos tendon k deziras tendumi, oni menciu: « TENDO ».

SKRIBU KLARE K LEGEBLE!!!

GLUMARKO: La OKK presigis glumarkon laŭ desegno de K-do A. Langenberg (dukolora). Prezo: po 25 cendoj por 100 ekzempleroj.

Mendu ĉe la kasisto. Faru propagandon!!

TENDUMO: La OKK klopodas trovi taŭgan terenon por tendumi. Nepre sciigu sur via aliĝilo, se vi venos kun tendo.

FRAKCIAJ KUNVENOJ: Nepre sciigu, se vi deziras specialan frakcian aŭ fakan kunsidon.

VOJAĜOJ: Ni klopodos akiri reduktojn je la fervojaj tarifoj.

POR NEDERLANDANOJ: Por ebligi al la senlaboruloj la aranĝon de biciklaj karavanoj, ni petos STAMPLIBERIGON dum unu semajno. Al la direkcioj de Nederl. Fervojoj k P.T.T. ni petos favoran libertempon por kongresanoj.

En la marta « S-ulo » aperos komunikoj pri salono k programo.

MENDU LA GLUMARKON!! ALIGU FRUTEMPE!!

Por la O.K.K.: C. van Essen,
sekretario.

UNUA LISTO DE ALIĜINTOJ

1. K-do A. Riswick, Rotterdam ; 2-3. Gek-doj J. k H. Martinez, Solliès-Pont, Francio ; 4. K-do J. Maunoury, Amsterdam ; 5. J. Piron, Paris ; 6-7. Gek-doj L. k S. Glodeau, Montreuil-sous-Bois, Francio ; 8. K-do N. Bartelmes, Paris ; 9. L. Banmer, Paris ; 10. E. Baro, Paris ; 11. J. Chiland, Paris ; 12. K. Osterholm, Malmö ; Svedio; 13. L. de Haan, Hillegersberg, Nederl.; 14. N. D. v. Biezen, Rotterdam.

Esperanto k aliaj Lingvoj

Sub la kapitalisma sistemo, lingvoj, same kiel varoj, tendencas konkurenci inter si. Tio ĉi okazas eĉ ĉe diversaj internaciaj lingvosolvaĵoj kiuj de tempo al tempo ekmontras sin, faras grandan bruon, ekdormas k finfine — malaperas.

De la jaro 1880 ĝis 1907, kvindek tri tiaj entreprenoj montriĝis, sed neniu el ili estas aŭ akceptita aŭ prikonsideretita oficiale (inkluzive de esperanto). La fakto estas ke tiu ĉi estas la « vagula lingvo » inter la aliaj, k vaguloj iaspecaj neniam spertas « glatan vojon ».

La plej potenca nacio emas trudi la propran lingvon al kie ajn ĝi havas komercajn interrilatojn. La brita imperio regas proksimume 30 elcentojn de la tuta terglobo, 200 milionoj da homoj ĉiutage uzas la anglan lingvon, t.e. dekono el la tuta homaro. Eble nun ni povas pli bone kompreni, kial la anglo ne ofte ĝenas sin pri lingvoj. La angla lingvo « serpentumas » tra la tuta mondo, k pro tio estas multe pli universala ol iu alia lingvo. Tiu ĉi fakto faras la propagandlaboron en Britio pli malfacila ol multe da K-doj kredas. Tamen, la angla lingvo **ne estas** la plej uzata, ĉar la ĉina lingvo estas parolata de tricent milionoj da homoj. Sed pro la fakto, ke ĝi estas pli surloka ol disvastigita, ĝi ne estas tiom konkura kiom la angla, kontraŭ la esperanta lingvo. Ĉar la konkurforto ne dependas de la kvanto da parolantoj, sed de la rolo politika k ekonomia ludata de la lingvo, ktp.

Antaŭ jarcento la franca lingvo estis la klerula lingvo, iom poste Germanio, pro kulturaj k sciencaj aferoj, surprenis tiun rolon, sed ŝajne la mondmilito tre akcelis la anglan ĝis la nuna nivelo, kiun ĝi atingis, nivelo sufiĉe alta k bazo sufiĉe ampleksa por instigi naciemulojn fanfaroni pri ĝia taŭgeco kiel mondlingvo.

Malgraŭ ĉio ĉi, la subtenantoj de la « anglalango » tute fuŝkomprenas la lingvoproblemon, kiun ili priparolas tre mallarĝvide. Por ke mi malkuraĝigu tiun « mallarĝvidecon », antaŭ ol mi flankenmetas la plumon, jen kelkaj ciferoj, kiuj parolas pli elokvente ol mi kapablas verki pri la temo: —

1. La rusa lingvo parolata de 115 milionoj da homoj.
2. La germana lingvo parolata de 80 milionoj da homoj.
3. La hispana lingvo parolata de 65 milionoj da homoj.
4. La franca lingvo parolata de 45 milionoj da homoj.
5. La itala lingvo parolata de 41 milionoj da homoj.
6. La portugala lingvo parolata de 36 milionoj da homoj.

Tial, mia adiaŭa konsilo estas: Ni subtenadu esperanton.

S-to OKO (SATEB-ano angla).

Red. Noto. — Ni volas kompletigi ĉisupran artikoleton per jena informo pri lingva imperiismo, kiun ni ĉerpas el « La Eksterulo » (L'En dehors): « Oni scias, ke Svisio estas trilingva lando, kie oni parolas oficiale la germanan francan k italan lingvojn ; la laste nomita estas tiu de l'Tiĉina kantono. Nu, la tiĉinaj estraroj ne plu volas toleri aliajn ŝildojn ol itallingvajn. La surskriboj en fremda lingvo estas permesataj nur **en pli malgrandaj literoj** k post tiuj en itala ; ili estas impostataj per speciala imposto. Kia aplombo tamen, dekreti en svisa kantono, ke la germana aŭ la franca (aŭ eĉ la romanĉa) estas fremdaj lingvoj ! Tamen, la koncernaj estraroj tre bone konscias pri la grava influo, kiun havas lingvo sur la tutan socian vivon...

Fruktoj de Korespondado

HISPANA LETERO

(Ekstrakto de letero sendita al angla SATEB-ano, kiun ĉi lasta afable disponigis al ni ; la poŝtostampo montras la 8-an de decembro, sed la letero atingis Londonon nur la 25-an de januaro.)

« ... La vivo en la milico ne lasis al mi ĝis nun multan tempon, k tial mi ne povis skribi. Ni konstante moviĝis de unu loko al alia. Sed nun laŭŝajne ni fikse restos ĉi tie por ioma tempo. Nia korpuso estas speciala por funkcii sur la montoj (speco de Alpa bataliono) ; sed nun ni deĵoras apud la maro, tial ke faŝistoj daŭre minacas per elŝipiĝo sur niaj marbordoj. Preskaŭ neniam mi legas aktualajn ĵurnalojn. Freŝajn novaĵojn pri nia milito tutcerte vi kaptas pli akurate ol mi. La faŝistoj tre rapide alproksimiĝis Madridon, sed ĝis nun ili fiaskis en sia plurafoja provo enpenetri la urbon. Dum pli ol monato ili verŝas kontraŭ la revolucia ĉefurbo siajn plej bonajn trupojn. Vane ili uzas ĉiujn terurigajn rimedojn. Vane ili bombardas laboristajn kvartalojn kun la nura celo murdi sendefendajn infanojn k virinojn. Vane ili vandale detruas muzeojn k hospitalojn. Ili mem sin kondamnas antaŭ la historio. Sed en Madridon ili ne penetros, ĉar Madridon defendas ne nur hispanaj proletoj, sed la tutmonda proletaro, tutmonda civilizita homaro: ĉar Madrido nunmomente estas ne nur la hispana ĉefurbo, sed la ĉefurbo de l'kontraŭfaŝista mondo.

Al nia fina venko ni havas grandan konfidon. Nia batalo estos longa, kruela k doloriga — pri tio ni ĉiuj estas konvinkitaj, — sed ni iros ĝis la fino... (Barcelonano) ».

HUNGARA LETERO

(Ekstrakto de letero sendita al la sama K-do supre menciita.)

« ... Niaj gazetoj skribas kontraŭ la hispana popolfronta registaro. Tio estas ilia pano, ĉar alimaniere ili ne ricevus subvencion. Nia laborista ĵurnalo « Popolvoĉo » ne ricevas subvencion de la ŝtato k tial ĝi skribas la veron. Kelkfoje la registaro konfiskigis ĉiujn ekzemplerojn porvendajn ; nur la abonantoj tiam povis ricevi la gazeton. Antaŭ nelonge mi legis en fiĵurnalo, inter aliaj mensogoj, ke en Sovetio la homoj manĝas unu la alian...

Hungario estas agrikultura lando, ta-

men ĝia situacio estas malbona, k mi imagas, kiel en Germanio, kiu estas industria ŝtato, oni tre malfacile povas vivi. Ĉi tie ĉiu nutraĵo plikariĝis. Unu kilogramo da pano kostas 0.40 pengon, k oni ricevas horsalajron de 0.20, 0.30 ĝis 0.50 pengo... (Ludoviko).

La J. G. S.(1) a movado en Belgio

Naciskale funkcias tutlanda komitato, kiu konsistas el delegitoj el la tuta lando. Flanke de tiu komitato estras potenca konsilant-komitato el sep anoj de la Nacia Komitato. Ĝi devas plenumi la administrajn laborojn de la FN.J.G.S (Nacia federacio).

Por ĉiu el la specialaj fakoj: antaŭ-JGS, infanoj, virinoj k soldatoj, ekzistas nacia komisiono. Ĉiu el la gvidantoj de tiuj movadoj havas la respondecon pri la bona funkciado de tiuj organismoj. Tiuj gvidantoj estas elektataj de la JGS-anoj kiuj prezentas dufoje ĉiujare la delegitojn de ili elektitajn.

La J.GS-a movado grupigas la infanojn, la virinojn, gimnastikistojn ktp, ĉar ĝi laboras ne nur sur la idea kampo, sed ankaŭ sur la fizika, morala, intelekta k politika kampoj.

Ĉe la infanoj, krom la dancoj, kantoj k aliaj amuzaĵoj, la T.O. (laborista turismo) organizas ofte ekskursojn, kiuj faciligas pli bonan fratecon en socialista medio. La organizado de l'infanoj havas por ni gravan signifon, ĉar tiuj infanoj fariĝos (post kelkaj jaroj) niaj plej bonaj jungvardianoj.

La virina JGS-a movado celas fizikan, moralan k intelektan edukadon de la virinoj. Ĝi celas ankaŭ malaperigi tiun antaŭjuĝon regantan pri la fizika k intelekta malsupereco virina, kiun la kapitalisma socio de ĉiam daŭrigas. Ĝi volas klarigi la gravan rolon de la virino en la nuna socio.

Ĉe la viroj, la JGS-a movado celas la intelektan, fizikan moralan k ĉefe socialistan edukadon de la anoj per legado, paroladoj, kursoj, kunvenoj ktp. Inter la soldatoj ni senlace laboras, por penetrigi niajn socialistajn ideojn ĉe ili; la lastjaraj strikoj nin konvinkis, ke tiu laboro vere efektiviĝas k iĝas pli k pli fruktedona.

Jen la nombro de niaj anoj, de 1930-1935:

Jaro 1930	7897	anoj.
» 1931	9436	»
» 1932	13900	»
» 1933	25000	»
» 1934	25400	»
» 1935	25000	»

Vidu, kiom ni marŝis ĝis la jaro 1933, « ĉiam antaŭen »! Sed tiam aperis la malbelega spektro de la krizo, kiu tre malfaciligis nian laboron. Ni tamen vigle daŭrigas nian propagandon k esperas, por uzi vortojn de d-ro Zamenhof, — ke

« Ni paŝo post paŝo, post longa laboro,
Atingos la celon en gloro. »

F. Somville (18949).

(1 Jungvardioj Socialistaj

Kun tiu ĉi n-o la membroj de SAT ricevas la JARLIBRON por 1937.

ĈE LA LABORISTAJ ESPERANTO-ASOCIOJ

GENTO

La 22a Kongreso de F.L.E. (1) okazos paskon en Gento. Al multaj inter vi, eble eĉ al la plej granda parto, nur la nomo « GENT » estas konata. Tamen nia bela urbo valoras esti konata de ĉiuj. Ni estas certaj, ke multaj kongresontoj, kiuj ĝis nun nur aŭdis pri Gento, miregos pri la trezoroj gardataj inter ĝiaj muroj. Tiuj, kiuj komprenas k estimas la belon de la konstruoj, eĉ bedaŭros ke ili devos forlasi la urbon.

Fondita ĉe la kunfluo de la riveroj Lajo k Skeldo, Gento estas industria k komerca centro; la logika rezulto estas, ke la plej granda parto de la enloĝantoj (proksimume 220.000) estas laboristoj. La historio de la urbo datiĝas de antaŭ centoj da jaroj, k ĉiam la Gentanoj batalis por libero k rajto. La gildoj estis en tiu tempo por la mastroj, kio estas la nunaj laboristaj federacioj, por la laboristaro. Ili faris la potencon k la prosperon de la urbo. Pri tio atestas la belegaj domoj, kiujn oni konstruis por ĉiu gildo k kiuj staras en la mezo de la urbo laŭlonge de la riveroj Lajo k Livo; ankaŭ la Belfredo atestas tion k la admirinde bela St. Veerle-placo kun la impona Grafa kastelo.

Ni esperas, ke multaj kongresontoj trafos nian urbon, ne sole por viziti ĝin, sed, k tio estas la ĉefafero, por kunlabori por nia idealo, por ke la tuta homaro pere de laboro k pere de tutmonda frateco iru al la lumo.

Sekretariino de O.K.K.: Corry De Cock, Scheepslosserstraat, 21, **Gent** (Belgio).

(1) Federacio de Lab. Esperantistoj en Nederlandlingvio.

JARRAPORTO DE S.A.T.E.B.

SATEB (SAT en Britio) aperigis sian jarraporton por 1936, kiu estos pritraktata la 28-an de marto ĉe la Jarkunveno de SATEB en Londono. La Centra Komitato de SATEB funkciis en Manĉestro k laboris regule, malgraŭ la preparlaboroj kiujn necesigis la 16-a SAT-kongreso. Stariĝis grupo en Liverpulo post vizito de la sekretario. Estis eldonataj pluraj miloj da flugfolioj, ankaŭ kvanto da leterpapero por la uzo de l'grupsekretarioj. Multaj grupoj ŝajne trovas malfacilaĵojn en sia laboro; nur la londona manĉestra k lidza grupoj laboris vere kontentige. La eldonkvanto de « Lab. Esperantisto » oscilis inter 300 k 500 ekz-oj, el kiuj preskaŭ ĉiu ekz-o disponiĝis. La membraro kreskis de 83 (en 1935) al 113 anoj.

Tra la Esperanta Gazetaro

ESP. GAZETOJ PRI HISPANIO

En *Svenska Arbetar Esperantisten* (januaro) ni trovas adiaŭan leteron de l'juna hispana K-do J. Estan, kiu estas ankaŭ SAT-ano, al siaj svedaj amikoj, kiujn li forlasis antaŭ nelonge por reiri Hispanion. Justo Estan helpis al la propagando de esp-o en Svedio. Li interese rakontas pri la malagrablaĵoj, kiujn li havis ĉe la dan-germana landlimo, precipe pro tio ke li lasis flirtantan verdan esperanto-flagon sur sia biciklo. Post kelktaga halto en Holando li foriris al sia naskiĝlando.

La sama gazeto aperigas interesan priskribon « kiel esp. turisto tra la Baltaj ŝtatoj » kun detaloj pri la vivkondiĉoj de laboristoj k kamparanoj, kiuj estas tre mizeraj en la nomitaj ŝtatoj.

Laborista Esperantisto (Amsterdamo) sciigas en januaro, ke la konata revolucia verkisto **Jef** Last havis okazon konstati en Hispanio la servojn, kiujn donas esp-o ĉe la Internaciaj brigadoj. Samnumere ni trovas alvokon de la Komitato « Helpo por Hispanio » kun la nederlandaj komitat-adresoj.

Popola Fronto (Valencio) publikigas en sia sesa numero (15.1.) leteron de Generalo Mangada al la redakcio de tiu gazeto, en kiu li diras, ke « Popola Fronto » uzas plenrajte la lingvon zamenhofan por diskonigi la krimojn de l'Faŝismo en Hispanio, la krimojn, ne nur de la hispanaj faŝistoj sed ankaŭ de la portugalaj, germanaj k italaj faŝistoj en nia malfeliĉa lando ».

K-do Mangada nuntempe estas provizore en Valencio, por ripozo, ĉar li estis jam malsanema antaŭ la milito. « Popola Fronto » aperas regule duonmonate kun 6 aŭ 8 paĝoj da enhavo, lerte redaktita de kolektivo el 4 aŭ 5 K-doj en Valencio.

Nia Gazeto (Nice) en januaro publikigas leteron de la konata kataluna esp-isto k verkisto *Jaume Grau Casas*, en kiu ĉi tiu salutas la popolfrontan Hispanion. La tempesto do ankaŭ havis sian efikon sur ĉi tiun neŭtralulon, pri kiu oni neniam povis ekscii, al kiu flanko li direktiĝos (li partoprenis en 1934 la kongreson de Valencio kiel « gasto »). Parenteze dirite, la redakcio lasis en tiu ĉi artikolo amason da preseraroj vere tre malbelaj.

NOVAJ ELDONAĴOJ

Jam aperas la tria kajero (ciklostilita) de « Klasbatalo », eldonata de komunistaj K-doj, kiuj kontraŭas la 3-an k eĉ 4-an Internacion k serĉas memstare vojon per diskutado (Adreso : H. Stokvis, Nova Zemblastr. 50, I, *Amsterdam* C). Ni citas : « Montriĝis, ke ĝis nuntempe en revoluciaj movadoj la t.n. « avangardoj » de la proletaro ĉiam transformiĝis al ariergardoj. La nura kaŭzo estas, ke ĉi tiuj « avangardoj » ne vidis la interesojn de la konkreta lab. batalo, ĉar ili ne povis deligi sin de la bildo, kiun ili formis al si pri la revolucio, sub influo de la « trankvilaj » epokoj, en kiuj ili sin prezentis kiel klaskonsciajn propagandokernojn. »

Aperos baldaŭ 80-paĝa revuo (4-foje pare), en germana k esp-a lingvoj, el kiuj 64 paĝoj da nur-esperanta teksto : *La liberecana sintezo*. Ĝi estas redaktata de I. Ionescu, la red. de « Vegetarano », kiu nun ne povas aperi pro registara malpermeso. Adreso : 30, str. Med. Zlatescu. *Bukaresto*, Rumanio. Jarabono : 2 dolaroj.

POR ŜTOPI LA BREĈON

Ankoraŭfoje, dum la lastaj semajnoj, multaj el niaj K-doj profitis la okazon de l'kotizpagado por kunhelpi forigi tiun nigran makulon de sur la ŝildo de SAT, kiu estas la deficito k la grandaj devigaj pruntoj naskitaj sekve de la skismo. Kiel la afablan rideton de l'unua printempa suno ni bonvenigas kun danksento profunda tiujn kamaradecajn kontribuojn. Ni scias ĝuste taksi tiun **konkretan** geston de SAT-anoj, kiuj estas pretaj zorgi ankaŭ je la financa flanko pri pli granda bonfarto de la Asocio.

53. LISTO

K-do Leblanc, St. Quentin	fr. fr.	20.—
K-do Bernard, Bousbecque	»	10.—
E. Wehrli, Morges	sv.fr.	2.—
B. J. Jansson, Mora Noret	sv.kr.	1.50
17011 Rotterdam	fr. fr.	9.—
Okcid. Roterd. SAT-anoj	»	30.—
G. v. Dienst, Roterd.	guld.	1.—
S. Koolman, Hago	»	3.31
W. Smith, Brierfield	fr. fr.	15.—
A. Barrot, B. Aires	peso	2.—
1618, B. Aires	»	1.—
Germana K-do	gmk.	20.—
Germana K-do	»	1.10
Bombek, Sarajevo	din.	10.—
A. M. Riswick, Roterd,	fr. fr.	6.50
14.335, Vieno	»	36.50
B. Favard, Tours	»	10.—
A. Swart, Beets	»	14.—
H. Ericsson, Sundsvall	sv.kr.	1.20
Erbaro, Paris	fr. fr.	10.—

Responde al "Idealistoj aŭ realistoj?"

K-do V. Makoli en sia supratitola artikolo (en « S-ulo » lastmonata) volas vidi opinidiferencon inter K-do Lanti k mi rilate principan problemon de SAT. Li bazas sian juĝon sur miaj eldiroj pri la rolo de l'esperantismo en artikolo « La spirito de Zamenhof », kiu aperis en decembra « S-ulo ». Li komparas tiujn dirojn kun frazoj de K-do Lanti en liaj du broŝuroj « For la Neŭtralismon » k « La Laborista Esperantismo ».

Mi neniel kontraŭdiras al tio, ke esperanto ne povas esti **celo** en si mem, sed nur **rimedo,** ĉar esperanto, estas teknikilo, instrumento. Sed la gravo estas — difini, kiamaniere estu utiligata tiu **rimedo** por la **celo:** Socialismo, — k en tio kuŝas la opinidiferenco, ne inter Lanti k mi, sed inter Makoli k la esperantismanoj.

K-do Lanti vere titolis parton de ĉapitro en « For la Neŭtr. »: **Esperanto tuj utilu.** Sed kion do ni legas en tiu ĉapitro (p. 18)? Jenajn frazojn: « Ĉar ni estas **idealistoj** (la substreko estas mia — N. B.), celantaj al tutmonda paco, al regno de l'justeco sur la tero, ni devas kiel eble plej ofte interrilati kun niaj ĉiulandaj samidealanoj. Pere de nia komuna lingvo devas estiĝi spirita trafluado super ĉiuj ŝtatlimoj. Konstanta interrilatado kreskigos en nia koro supernacian senton. Ĝi estos kvazaŭ kontraŭveneno por la finacieca edukado, kiun la ŝtato trudas al ni... Uzante kiel eble plej ofte artefaritan lingvon, ni enkarnigos en ni ecojn taŭgajn por igi nin veraj mondcivitanoj. Ni ne povas tro taksi la gravecon de tiu fakto. Tie kuŝas la esenca revoluciigeco de esp-o... »

Tie do klare estas difinita nia esenca tasko de lab. esp-istoj, de SAT-anoj: konstanta utiligado de esp-o por **eduka kultura** celo.

La « korespondado de fabriko al fabriko, de metiejo al metiejo » estas montrita en la verketo « La Lab. Esp-ismo » kiel **unu** el la taskoj de SAT; sed — kiel pruvas la supra cito — ne kiel la plej grava k esenca tasko! Kaj necesas konstati, ke depost la publikigo de « La Lab. Esp. » (1928) forpasis aro da spertoriĉaj jaroj. Tiuj jaroj montris al ni, ke la kolektiva korespondado ne povas esti konsiderata kiel unuaranga tasko de SAT-anoj. Montriĝis eĉ, ke tiaspeca korespon-

Nekrologo

Antaŭ tri monatoj mortis en Meksikio

K-do Julius Montes

el Los Angeles (Kalifornio, Usono), kiu dum pluraj jaroj estis membro de nia Asocio.

Honoron al lia memoro!

Seksmizero k burĝa seksmoralo

D-ro VILHELMO RAJĤ (W. REICH)

La seksmizero, pri kiu oni tiom parolas k plendas lastatempe, ne estas ia hazarda fenomeno. Ĝi ne estas la agrezulto de « malicaj » homoj k ankaŭ ne nur naskiĝis el «senprudenta» moralo, sed ĝi estas kune kun « la malicaj homoj » k « la senprudenta moralo » neevitebla, sed certe nekonscie naskita fenomeno en la burĝa sociordo. Ne utilas demandi: Ĉu la seksa moralo estas bona aŭ malbona? Oni devas esplori: Kiu havas avantaĝon el ĝi? Oni devas demandi, kiun celon havas en la burga socio la seksa moralo, la seksa eduko, la seksa leĝodono. Kaj nur kiam oni ekkonis la rilaton inter la seksa ideologio k la burĝaj interesoj, oni ankaŭ ĝuste komprenas la naturon k signifon de la seksmizero k do ricevis la ĝustan vidpunkton por ĝia kontraŭado.

Ne estas intencate montri tie ĉi tiun komplikan rilaton inter la burĝa sociordo k la seksmoralo k seksmizero. Tiu demando nome postulas detalan esploron. Sed aliflanke estas grave, ke la seksaj demandoj estu traktataj en intima kontakto kun analizo de tiu socio, en kiu ili montriĝas k kie oni vane provas solvi ilin.

Permesu al ni tial koncizan resumon pri tiu interligeco. Antaŭ ĉio: la ĉefkontrastoj de la burĝa seksmoralo estas resumeblaj en jenaj punktoj:

1. Nur en la edzeco la seksvivo estas legitima, aprobita de la socio.

2. Ĉia seksrilato ekster la edzeco estas malmorala, « malĉasto », laŭ la leĝoteksto. Al la junularo oni rekomendas vivi abstine.

3. En la edzeco nur la t.n. normala seksago, kiu servas al la generado, estas aprobita.

Kia estas la celo de tiu ĉi moralo? Ĝi celas sankcii la edzecon kiel la solan permesitan seksformon. Kaj la nefalsita ideo pri la edzeco tekstas jene: Nur **unu** parulo, k tiu dum la ʻuta vivo. Nature la progresanta senvaloriĝo de la burĝa moralo sendube ankaŭ skuis tiun koncepton, sed ĝi ankoraŭ estas engravurita profunde en la konscio precipe ĉe la etburĝe pensantaj tavoloj inter la proletaro.

De kie devenas tiu granda intereso por la institucio de la edzeco?

La intereso havas tri kaŭzojn: senpera ekonomia, socia k politika.

La **ekonomia** kaŭzo de la edzeca ideo estas la intereso pri la heredaĵrajto, la deziro ne disigi la havaĵon, la posedon de produktiloj, por ebligi sendividan transiron al la infanoj. Tion formulas tre klare la konservativa germana profesoro Guber en sia libro « La higieno de la seksvivo ». « Ni devas taksi k konservi la ĉaston de la virino kiel la plej altan socian valoron, ĉar en la ĉasto de la virino kuŝas la sola certa garantio, ke ni efektive estas patroj al niaj infanoj, ke ni laboras k eluziĝas por nia propra karno k sango. Sen tiu garantio troviĝas nenia eblo al certa k intima familivivo, tiu necesega fundamento por la prospero de la ŝtato k popolo. En tio k ne en la egoista bontrovo de la viro kuŝas la kaŭzo, ke la leĝo k la moralo havas pli severajn postulojn al la virino, kio koncernas ĉaston antaŭ la edzeco k fidelo en la edzeco. Oni riskas pli multe rilate ŝian ol lian liberon. »

La alia funkcio de la edzeco estas la **socia,** la ŝirmado de la virino, kiu estas subpremata ekonomie k sekse en la burĝa socio. La historio de la homa socio instruas, ke la institucio de la edzeco ne estas io natura, sed ke oni nur formis ĝin, kiam la evoluo al la privata posedrajto estis tiel progresinta ke la seksa rilato inter du homoj iĝis ekonomia afero. La historio de la edzeco komenciĝas per « rabedzeco» k « aĉetedzeco ». Kaj estis la edzino, kiu estis rabita k aĉetita. La virino iĝis tiel propraĵo de la viro k estas tia malgraŭ la parte reformita leĝfarado ankoraŭ hodiaŭ en la burĝa socio. La subjugigo de la virino kiel sklavo estis la komenco al la edzeco; sed same kiel la senrajta sklavo, kiel ajn malbone li estas traktata, ĉiam kiel servisto ĝuas iagradan ŝirmon de sia sinjoro, tiel posedas ĝin ankaŭ la virino. La ŝirmo havas ĉefe ekonomian sencon. Ekster la edzeco la virino renkontas la plej grandajn seksajn k ekonomiajn malfacilojn, kiuj estas la kaŭzo, ke la virinoj en pli alta grado ol la viroj defendas la edzecon, ankaŭ se ili mem pli multe suferas pro ĝi.

La tria funkcio de la edzeco, la **politika,** estas la malplej konata, sed tial ne malplej grava. La edzeco estas la spino en la burĝa familio, kiu pro sia tuta strukturo iĝas la loko, kie oni preparas kiel etulon la infanon por burĝa adaptiĝo k burĝa pensado. En tiu burĝa idearfabriko la infano lernas submetiĝi al la aŭtoritato de la patro — k la patro iĝas la modelo por ĉiu pli malfrua aŭtoritato! Nememstara junularo, ŝarĝita de la ĉenoj de la familio, estas la bazo por kontenta civitano. Ni ja ankaŭ vidas kontraste tion, ke la revolucia junularo pli aŭ malpli liberigas sin de la familiĝoj.

La edzeca seksformo signifas ne nur en

dado entenas iagradan danĝeron, kiun estus malsaĝe ignori. La kolektiv-korespondado povas fali sub cenzuron, ĝi povas konduki al pensa mallibero; ĝia centrigo povas esti malutilega. Oni bone komprenu: mi ne principe kontraŭas aŭ malkonsilas kolektiv-korespondadon, sed mi ne konsideras ĝin kiel unu el la ĉefaj taskoj de laborista esperantisto.

La PEK-aktivuloj faras al si iluziojn pri la eblo varbi simpatiantojn al esp-o per tiu sia « utilisma » laboro. El muŝo ili faras elefanton, nome ili asignas al esp-o rolon, kiun ĝi ne povas ankoraŭ plenumi pro sia mikroskopa utilpovo kompare kun la reala, elprovita uzado de kelkaj naciaj lingvoj, aparte la angla, franca, germana, hispana k.s.

Ankaù K-do Makoli ja agnoskas k konstatas la fakton, ke ni ĉiuj aù preskaù, eklernis esp-on instigite de idealismaj motivoj. Kaj ĉiutage oni povas fari la sperton, propagandante por esp-o, ke la neesperantistoj trovas la valoron de nia lingvo en la **idea** flanko (tutmonda interkompreniĝo, paco ktp.).

Tio ne signifas, ke ni devas malatenti la utilisman flankon k la jamajn eblojn de interkontaktiĝo por praktikaj celoj. Tute ne! Nenia kontraŭeco, laŭ mi, ekzistas inter la idea k la praktika valoro de esp-o. Sed mi opinias erare, supertaksi la flankon de l'**tuja utilo** de esp-o por praktikaj taskoj. Ni lernu el la spertaro; tiam ni estas realistaj idealistoj.

N. B.

En nia movado

(KRONIKO)

ĈEĤOSLOVAKIO. La kunvenoj de l'Lab. Esp. Grupo en Gablonz okazas ĉiun unuan sabaton de l'monato en kooperativa domo de Grünwald. La provo aperigi propagand-artikolojn en la diverstendenca lab. gazetaro, nur parte sukcesis. Nur la komunista gaz. aperigas de tempo al tempo mallongigitajn raportojn. La soc. demokrata ĉesis la aperigon. Pro granda senlaboreco en la germanlingvaj regionoj la membroj malmulte abonas esp. gazetojn nek korespondas. Tamen ili kolektis por « Popola Fronto » en Valencio 120 ĉkr. Ĝi estu instigo por la aliaj esp-istoj en Ĉeĥoslov. k alie, montri saman praktikan solidaron. En Mor. Ostrava aperas propagandilo « Prol. Esp-isto »; tamen la « neŭtraluloj » ĉi-lande laboras pli diligente. La radiostacioj, ĉefe Mor. Ostrava k Brno, sufiĉe ofte radio-disaŭdigas en esp-o (la lasta stacio ricevis el 40 landoj k 3 kontinentoj pli ol 1.300 skribajn aprobojn). — *8889*.

HISPANIO. Kelkaj K-doj, starantaj nun en militfronto, ricevas niajn gazetojn pere de la Lab. Esp. Grupo en Valencio.

NEDERLANDO. La Amsterdama SAT-Rondo ekpublikigis bultenon kies abonprezo estas 0.15 guld. jare.

La patriotismo en nia epoko estas sento nenatura, malprudenta, malutila, kiu kaŭzas grandan parton de tiuj malfeliĉoj kiuj suferigas la homaron, k tial tiu ĉi sento ne devas esti edukata, kiel oni nun faras, sed kontraŭe, esti sufokata k neniigata per ĉiuj rimedoj de la prudentaj homoj. LEO TOLSTOJ.

Rido Sanigas

IMITE AL...

Ni ricevis longan leteron de laboristaj esperantistoj el la dezerto de Kalahari en Suda Afriko. Ili sciigas nin, ke ili jus fondis L. E. A. -on, kiu pretas subskribi la Gotenburgan Konvencion. La asoci-sidejo de tiu L. E. A. estas en Alaska teritorio — k la sekretario en Meksiko. Ĉiuj korespondaĵoj estu adresataj al la Sidejo de SAT.

si mem la maksimume eblan limigon de la seksvivo, ĝi havas ankaŭ kiel kondiĉon preskaŭ plenan subpremon de la seksvivo antaŭ k ekster la edzeco. La seks-subpremego komenciĝas jam ĉe la edukado de la infanetoj, daŭras en la subpremo de la sekseco al la junuloj dum la jaroj de seksa maturiĝo k transiras fine al la malfaciloj, kiuj naskiĝas el la seksvivo ekster la edzeco, speciale por virinoj en matura aĝo.

La seksan mizeron oni povas diveni paŝon post paŝo el la severa koncepto pri edzeco. Kiel sekvo de la postulo pri abstino de la virino antaŭ la edzeco, estas rabata al la fraŭlo lia seksparulo. Kompreneble oni diras, ke ankaŭ la vira junularo vivu abstine. Sed oni fermas devige la okulojn, k la burĝa fraŭlo estas devigata interrilati kun la proletaj virinoj, kiuj sekve de senlaboreco, malbonaj familiaj ĉirkonstancoj k la loga ŝanco plibonigi siajn eksterajn vivkondiĉojn, iĝas prostituinoj. Prostituado kondukas al malsubtiliĝo de la seksvivo, unue ĉar « amo » kiel ĉio alia en la kapitalisma socio iĝas negocvaro, due ĉar delikatsenta amrilato estas tute neebla en rilato kun prostituino. Prostituado k adulto apartenas nedisigeble al la burĝa edzeca moralo.

Ĉar la sekseduko kaŭze de la priedzeca koncepto estas tute negativa, t.e. ke ĉio seksa estas subpremata, tiu subpremita seksa forto serĉas elturniĝojn en formo de devia anima evoluado. La animaj malsanoj, la devioj de la seksinstinkto, samseksemo multaj skuiĝoj de la laborkapablo k la ordinara nerveco, skuiĝoj de la seksfunkcio ĉe la viro k la seksa senpasieco ĉe la virino, estas tiele nur neegalaj rezultoj k sekvoj el tio, ke la sekseco ne povas trovi tiun vojon, kiun la naturo destinis.

Ankaù la seksmizero de la junularo, antaŭ ĉio la onan-malfaciloj, havas lastan kaŭzon en la priedzeca koncepto, kiu postulas abstinon dum la plej malfacilaj periodoj de la seksa evoluo. Ĉian seksvivon ĉe la junuloj oni montras kiel domaĝan aŭ kiel malvirton. La sekreta celo rilate la subpremon de la sekseco ĉe la junularo estas, ke la junularon oni devas kapabligi vivi sian seksvivon en la edzeco, t.e. suferi la cirkonstancojn en la mizera edzeco kun subjugigita sekseco.

Se oni iom pli profunde rigardas, montriĝas, ke tio, kio estas atingita per tiu sekseduko estas nur la malo al la celita. La rezulto estas, se oni tute ne konsideras la skuiĝojn en la anima ekvilibro, la seksa **malmoralo** en la burĝa opinio, la dezirego, la seksa malsubtiliĝo, la seksa timemo k malpliigita sincero.

La eduko, kiu estas direktata kontraŭ la sekseco, sekve ankaŭ ne povas permesi ian seksan klerigon. Certe nuntempe ofta estas « seksa klerigo » sed ni trovas ĉiam, ke ĝi nenie superas la severan limon, kiu estas signita de la burĝaj interesoj, k la granda amaso de la laboristoj restas hodiaŭ kiel ĉiam en la seksa nescio.

Nuntempe ne plu estas en tiel alta grado la influo de la eklezio, sed anstataŭe la pasiva kontraŭstaro de la burĝa scienco, kiun oni devas respondigi pro la ĉagrena stato en la seksa regiono. Ke la reformado de la seksvivo ne progresas en la burĝa socio, dependas de tio, ke la seksa sensperteco kiel la kodo koincidas en la burĝa sociordo, same kiel la religia konfuziĝo efikas al la klara pensado. La konsekvenca analizo de la kaŭzoj pri la seksa mizero gvidas rekte al ruiniga, radikala kritiko de la aranĝoj en la socio, same kiel la analizo de la kaŭzoj pri la materia mizero! Kaj same kiel la socipolitiko en la kadro de la burĝeco ne kapablas forigi la materian mizeron, tiom longe kiom objektiva koncepto ne atakas ĝiajn radikojn sed male kaŝas la veran situacion de la aferoj, same signifas la burĝa seksreformado nur senesperan provon venki la ĉiam kreskantan krizon.

Tiu, kiu klare vidas la rilaton inter la materiaj k ideaj interesoj de la burĝaro k ĝia seksmizero k seksmizero k kiu tial ankaŭ konsekvence de tio ekkonas, ke la seksa mizero apartenas al la sistemo de la burĝa sociordo, tiu ne riskas trotaksi la praktikan valoron de klerigaj verkaĵoj. Ĉar ĝuste la socia rigardo al tiuj demandoj devigas lin ekkoni la gigantan signifon de la laborista movado, de la proleta klasbatalo ankaŭ en tiu fako, k atendi la solvon de la demando nur en interligo kun la revolucio de la proletaro. Tamen estas necese jam en la burĝa socio doni al la laboristoj klarigon, kiu estas tute purigita de burĝa moraltaksado, klarigon, kiu unue kapablas helpi al la individuo k due aperigas kritikon ankaŭ en tiu fako per senantaŭjuĝa prezentado de la demando.

Krom la religio, la seksneanta moralo estas unu el la plej potencaj armiloj de l'burĝaro. Tion montras klare la intima rilato inter la eklezia k seksa ideologio. Nenie ankaŭ reliefiĝas burĝiĝo de la proletaro tiel klare, kiel tie ĉi. La etburĝa koncepto pri edzeco, familio, la pozicio de l'infano en la familio profunde enradikiĝis en la konscio de la plej multaj laboristoj k ankoraŭ pli en ilia nekonscia sentovivo. Ankaŭ en tiu regiono « la regantaj ideoj estas la ideoj de la reganta klaso ». Tamen la sperto instruas, ke oni senkompare pli senkaŝe povas paroli kun laboristoj pri la malfacilaj demandoj de la seksvivo ol kun burĝe pensantaj homoj.

Traduko laŭ la sveda lingvo de F-zo.

Ciferoj instruas !

Simptomoj de l'eksplodonta milito en la jaro 1914 manifestis sin per armado en diversaj landoj k estiĝo de konfliktoj, kiuj pli malpli estis laŭsence sensignifaj. Tamen en la nomita jaro, ĵus antaŭ la eksplodo de l'milito la publiko ĝenerale opiniis, ke tia ne plu okazos. La milito german-franca okazinta en 1870-71, estis tro instrua. La popoloj certe ne plu militus. Almenaŭ tia estis la opinio de l'plimulto en Nederlando.

Nuntempe la opinio estas tute mala, k certe ne senkaŭze oni tute ne miros, kiam morgaŭ nova mondmilito eksplodos. Kia estos tiu milito, oni iel povas imagi, komparante la situacion nuntempan en la diversaj landoj kun tiu en la jaro 1914.

Germanio havas iom pli ol 63 milionojn da loĝantoj (la nuntempa nivelo ne multe diferencas de tiu en 1914), ĝi elspezis en 1914 (kalkulante per unuoj de miliono da holandaj guldenoj) 855; en la jaro 1931 la sumo estis 378 (pro la deviga malarmado); la elspezo por tiu celo ĵus antaŭ la venko de l'faŝismo do grave malpliĝis. Post la « venko » ni tamen konstatas tujan gravan pliiĝon k en la jaro 1936 «Hitlerio» elspezis por sia defendo 8.460. Tio signifas, ke oni pagis la dekoblon de la elspezoj en 1914; tio signifas, ke **ĉiu loĝanto** devas pagi militcele en unu jaro hol. guld. 135,—. Familio konsistanta el ekz. 4 personoj devas partopreni (kalkulante laŭpersone) en tio por 4 × H. G. 135.— = H.G. 540.—.

Bonkomprenu, ke oni ne pagas tiom en unu jaro. Hitler havas ankaŭ « aliajn fontojn », tamen ĉiaj « pagaranĝoj » havas siajn konsekvencojn k efikojn, kies konkretaĵojn ni en la estonto renkontos sur nia vojo. El kiuj fontoj Hitler povas ĉerpi la sumon? Laboristoj ne povas pagi tiom da mono, ili ne havas. Sed ili disponas pri laborkapablo. Gin Hitler povas uzi (k sendube uzas). Cetere li « prunteprenas » k pagas per « ŝuldopaperoj ». Por havigi al si monon li tamen devas turni sin al la instancoj aŭ personoj, kiuj disponas pri ĝi. Efektive la manipulado estas ne senarta, sed ni konsciu pri tiu fakto, ke en la « mon-mondo » la anoj nur kunhelpas, kiam ili estas certaj pri profito aŭ kiam la profito povos esti eksterordinare bona!

La leĝoj pri kaŭzo k efiko instruas nin, ke ĉiu bilanco montras aktivon k pasivon. Profito ĉe la unua flanko signifas malprofiton ĉe la alia flanko. Aliaj landoj komprenas tion k singarde atentas la « Trian regnon ». Atentu la rezulton! Gravan plialtiĝon de elspezoj por la armado ni konstatas en Usono, kiu havas loĝantaron de 215 milionoj, ĝi elspezis en 1936 la kvaroblon de la elspezaro por tiu celo en 1914 (kiu estis 450 milionoj da h.gd.), sume 1.818. Francio kun 40,5 milionoj da loĝantoj, plialtigis tiun elspezaron de 648 ĝis 1.665; Anglio kun 42 milionoj da l. de 693 al 1.449; Italio kun 39 1/2 m. da l. de 333 al 1.350; Japanio kun 60 m. da l. de 171 al 540.

Rimarkinda estas la konstato, ke tiuj lastaj landoj tamen ĉiujare ciferas pli multe; sed pli grandajn saltojn ili faris post la « agado » en la Tria regno.

Sovetio montras la samon. Nur tuj post la milito ni vidas gravan malpliiĝon de tiu koncerna elspezaro, poste tamen plialtiĝon. Sovetio nombras preskaŭ 108 m. da l. Gi elspezis por la armado en la jaro 1914 entute 828. En la jaro 1931 tiu elspezo tamen estis « nur » 504, sed en la jaro 1936 la elspezo pli ol dekobliĝis kompare kun 1931 k sumiĝis je 5.328.

Ni do konstatas ke nuntempe ĉiu loĝanto pagas ĉiujare en Usono (laŭ holandaj guldenoj) 8 1/2; en Japanio 9; en Italio 35; en Anglio 34; en Francio 40; en Sovetio 50 k en Germanio 135. En ĉi tiuj 7 landoj **ĉiu loĝanto** pagas mezgrade **ĉiutage** 10 holandajn cendojn por « sia » armado.

Atentu bone, ke la prikalkulo estas laŭ guldena monnivelo, kiu estas pli valora por tiuj landoj, ĉar por tiu sumo oni en la nomitaj landoj pli multe povas aĉeti ol en Nederlando. La ciferoj tamen estas instruaj. En 1936 oni pagis en tiuj landoj pli ol la kvinoblon de la elspezaro el 1914. ĈU ONI PREPARAS MILITON POR LA HOMARO, KIU MILITO SUPEROS KVINOBLE LA KRUELON DE LA MONDMILITO 1914-1918? Komparu alian simptonon, nome la estiĝon de « konfliktoj », kiuj laŭsence estas sensignifaj.

Ĉi ĉio prezentas al la kontraŭmilitismaj aŭ, pli bone, pacaje influoj gravajn postulojn. Nuntempe oni multe atakas la « demokratiajn » landojn. Oni kritikas, ke Francio k Anglio ne riskas perforte miksi sin en la hispanan lukton kontraŭ la faŝismo k por la savo de la demokratio. Tamen enmikso povas signifi ekbruligon de kruelega milito, en kiu perdiĝas ĉio homa; tio povas signifi, ke perforto regos anstataŭ demokrateco, ĉar kiam eksplodos nova mondmilito, la armiloj « parolas » k ne plu la humano.

Necesas sub tiaj cirkonstancoj ĝis lastmomente gardi k subteni la demokration, kiu estas la sola rimedo por eviti pereigminacan hombuĉadon, en kiu ĝisfunde estos ekstermitaj la bazoj sen kiuj demokratio ne povas ekzisti; k en kiu sen iu postsigno la nunaj akiraĵoj de la demokratio estos forigitaj. Al K-do Blum, kiu sub malfacilaj cirkonstancoj batalas por la demokratio, k kies batalo por la hispanaj Gek-doj povas esti pli altvalora ol ni eble ĝenerale supozas, ni direktu nin kun la peto: «Restu sur via posteno». Ni konsciu pri tio, ke lia lukto kontraŭ la faŝista danĝero estas grava, ĉar veko de militaj fortoj, kiuj kaŝas sin en la ciferaro pri la militpreparo, kondukas nin al katastrofo.

La faŝistoj ne hezitas veki ilin, tion instruis la historio al ni, sed la homaro ne tro alte povas taksi la klopodojn por malebligi tion. Per armiloj tio ne eblas; se ni suriras tiun vojon, tiam nur la hazardo povas savi nin, sed tre verŝajne ni pereos sur tiu vojo.

Al vi, hispanaj Gek-doj, mi turnas min kun la certigo, ke niaj pensoj estas ĉe vi k kun via lukto. Via batalo estas multvalora, k sekve heroa kontraŭstaro viaflanka al la faŝismo ne povas esti taksata per ciferoj. La posteno kiun vi okupas, estas verŝajne la plej grava. Vi konsciu pri tio. La ciferaro subtenu vin, vi luktas per la armiloj, pri kiuj vi disponas,[1] — aliaflanke estas la lukto sur sama linio kontraŭ katastrofo, kiu povas tute forviŝi ĉiajn efikojn de via heroa batalo. Funda kompreno pri ĉiaj influoj necesas por progresi k venki en la batalo. **A Veen.**

MEMORNOTO

Priesper. artikolojn k notojn enhavis: Signalen, Stokh., 14., 21., 28.1., 4.2.: « La Voix Libertaire », Limoges, 2.1.; «L'Ecole Emancipée », Marseille, 3.1.; 17.1; « Justice », Jersey City 15.12; Tipogr. sindik. organo, Paris, okt.-nov., dec.; « Le Travail », Verviers, 13.1, 2.2.

Korespondado

Simpla trilinia anonceto kostas 4.50 fr. fr.

DANIO

15 lernantoj en internacia altlernejo dez. kor. pri sociaj temoj kun Gek-doj el la tuta mondo. Resp. garantias ĝis 10-a de aprilo *Paŭlo Thorsen*, Internacia Höjskole, *Helsingör*.

FRANCIO

24-jara junulo, klera, dez. koresp. kun espistoj el ĉ.l. pĉt. Resp. gar. Adr.: K-do *R. Galichet*, instruisto, *Revin* (Ardennes).

Mi dez. koresp. kun PTT-koleginoj pri laborkondiĉoj en ĉiuj landoj. K-dino *Chapotot*, Poŝtoficejo *Paris 116- 3e*.

Kursgvidanto deziras korespondantojn por siaj gelernantoj pĉt, el ĉl. Skribu al: *Antonin Capoulade*, 13. rue Issanka, *Sète* (Hérault).

Lernantoj deziras korespondi pĉt. kĉl. Resp. gar. Skribu al: K-do *Valière, Fabrègues* (Hérault).

NEDERLANDO

K-do *A. M. Riswick*, transloĝiĝis de Linker Rottekade 133 al Boezemsingel 158 b, II, *Rotterdam C.*

18-jara juna viro volas koresp. kun ĉiuj en ĉl. Adreso: *G. Bouwkamp*, Kerkstr. 55, *Hoogkerk*.

F.L.E.-sekcio VI en *Hago* aranĝos letervesperon en aprilo. Sendu prop. materialon k koresp. adresojn. Adr.: K-do *J. Schouten*, Spakenburgschestr. 154, *Hago*.

Mi serĉas fervorajn amikojn por interŝanĝi PM en Francio k Belgio. Resp. garantiata. Adr.: *Henr. Greif*, Spaarndammerdijk 49. I, *Amsterdam C.*

Esp. Grupo « Sekcio Ned. FLE » dez. kor. kun ĉl. pri ĉio. Adreso: *L. B. Roelofs, Nieuwenhoorn*.

5 *Ged-doj* petas gekorespond. en la tuta mondo de la norda ĝis la suda poluso, pĉt. Resp. nepre garantiata. Adreso: *J. Klein*, 2de Johannastr. 24, *Apeldoorn*.

SVEDIO

Juna svedo deziras korespondadi kun gelaboristoj en ĉiuj landoj. Adreso: *Sven Lind*, Ploggatan 10, I, *Stockholm*.

Daŭriga studrondo dez. kor. pri div. temoj kun K-doj ĉl. Resp. ĝarantiata. Adr.: *Sture Hagman*, Kapellgränd 2, n.b., *Stockholm*.

Gekamaradoj ĉiulandaj! Sendu L aŭ PK al nia letervespero, la 5-an de aprilo. Oni certe respondos. *Socialdemokrata Esperantoklubo*, adreso nur: *Malmö*, Svedio.

La *Infankomitato de l'Nederlanda LEA (FLE)* sin turnas al ĉiuj eksterl. Gek-doj, ke ili bonvolu sendi por la infangazeto LA VOJO rakontojn k spritaĵojn el infana mondo, priskribojn ktp, fotojn pri infankursoj k -ekskursoj, informojn pri infankursoj, adresojn de komitatoj, ktp. Interrilatu pri ĉio kun *W. Borsje*, Multatulistr. 29, *Rotterdam (W)*, Nederl., sekret. de l'I-komitato. (Detala artikolo en venonta « S-ulo »).